

Kas!

Etusivu Kirjoitusohjeet | Writing Instructions Tietoa blogista

Osaan opettaa inklusiivisesti, mutta haluanko?

16.6.2025 Lasse Lehto, Nooa Soini, Anu Kajamies

Inklusio on perusopetuksen keskeinen tavoite, jonka tarkoituksena on tarjota jokaiselle oppilaalle yhdenvertaiset mahdollisuudet oppimiseen omista taustoista tai tuen tarpeesta riippumatta. Käytännössä sen toteutus suomalaisissa kouluissa onnistuu kuitenkin yhä vaihtelevasti. Vastuu inklusiivisen opetuksen onnistumisesta jää liian usein yksittäisten opettajien

harteille, mikä voi lisätä opettajien kokemuksia yksinjäamisestä ja heikentää asenteita inklusiota kohtaan.

Inklusion toteutumisen mahdollistajat

Inklusion onnistuminen edellyttää koko koulu yhteisöltä toimivia rakenteita ja käytäntöjä sekä riittäviä resursseja. Mudharin ja muiden (2024) mukaan inklusion onnistuminen vaatii opettajilta myös myönteisiä asenteita sen toteutusta kohtaan. Voimassa olevan Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden (2014) mukaan koulujen on kehitettävä opetusta inklusioperiaatteen mukaisesti. Moni opettaja, erityisesti luokanopettaja, kokee kuitenkin riittämättömyyttä, sillä inklusion mahdollistavat arkikäytännöt ovat vielä kehitteillä.

Gradututkimuksessamme (Lehto & Soini, 2025) selvitimme luokanopettajien kokemuksia minäpystyvyydestään opettaa inklusiivisesti sekä heidän asenteitaan inklusiota kohtaan. Kyselytutkimukseen osallistui 100 luokanopettajaa Varsinais-Suomen ja Uudenmaan alueilta.

Tulosten mukaan opettajat kokivat pystyvänsä toteuttamaan inklusiota käytännössä. Inklusion toteuttamista mahdollistivat esimerkiksi toimivat resurssit, moniammatillinen yhteistyö, kollegiaalinen tuki, eriyttäminen ja opetuksen huolellinen suunnittelu. Sen sijaan opettajien asenteet inklusiota kohtaan eivät olleet yhtä myönteisiä. Erityisesti resurssipula, suuret luokkakoot, oppilaiden käytöshaasteet sekä inklusion kokeminen säästökeinona heikensivät opettajien asenteita ja minäpystyvyyttä.

Toiveikkaasti kohti inklusiivisia oppimisympäristöjä

Onnistunut inklusio vaatii osaamista ja tahtoa. Lisäksi tarvitaan selkeitä ja yhtenäisiä linjauksia, toimivia rakenteita, riittäviä resursseja ja tiivistä yhteistyötä eri ammattilaisten kesken. Erityisesti opetuksen huolellinen suunnittelu, eriyttäminen, aiemmat myönteiset kokemukset inklusiivisesta työstä sekä kollegiaalinen tuki auttavat opettajia onnistumaan. Inklusiosta keskusteleminen on tärkeää, jotta se voi toteutua aidosti kaikkien oppilaiden parhaaksi. Ei pelkästään kirjauksena opetussuunnitelmassa, vaan osana arjen koulutyötä.

Osallisuus on jokaisen lapsen oikeus ja tämän toteutuminen on myös koulun vastuulla. Inklusio ei ole pelkästään oppilaan oppimisen, vaan myös

hyvinvoinnin ja kokonaisvaltaisen edun edistämistä. Toteutus on haastavaa ilman riittävää tukea, ja vaarana on, että lapsi jää sivuun muusta kouluryhmästä. Opettajalla on tärkeä rooli siinä, miten hän ottaa jokaisen luokkaan saapuvan oppilaan vastaan. Positiivinen, avoin ja arvostava asenne ei vaadi erityisjärjestelyitä, mutta vaikuttaa ratkaisevasti luokan ilmapiiriin, ja sillä on suuri merkitys oppilaan kokemukseen osallisuudesta. Jotta tämä toteutuisi, tarvitaan taustalle toimivat tukiverkostot ja yhteiset linjauksen inklusion toteuttamiselle.

Työssämme erityisopetuksen kentällä olemme tutustuneet moniin menetelmiin ja opetusjärjestelyihin, jotka tukevat oppilaan edun toteutumista. Onnistunut inklusio edistää oppilaan etua ja tuo oppilaalle tarvittavan tuen. Se ei kuitenkaan aina tarkoita opiskelua suuren ryhmän kanssa. Välillä, tietyt oppilaat tai oppilasryhmät onnistuvat opiskelussaan paremmin kokonaan omassa tilassa.

Inklusion toteutuminen vaatii opettajilta monipuolista vuorovaikutusosaamista: havainnointia oppilasryhmässä, jokaisen oppilaan yksilöllistä tuntemista ja tuen tarpeiden tunnistamista sekä yhteisöllistä tarpeisiin vastaamista (Kajamies ym. 2025). Oppimisen tuen uudistus astuu voimaan 1.8.2025. Muutoksen myötä oppilaille tulee tarjota yhä enemmän ennakoivia tukitoimia, jonka toivomme edistävän inklusiivisemmän tulevaisuuden toteutumista kaikissa kouluyhteisöissä.

Kirjoittajina erityisluokanopettaja, KM Lasse Lehto, KK Nooa Soini & Turun yliopiston opettajankoulutuslaitoksen yliopistotutkija, KT Anu Kajamies.

Lähteet:

Kajamies, A., Salo, A.-E., Eskola, A., Rasmus, M. & Pöysä, S. (2025). Opettajan monipuolisen vuorovaikutusosaamisen vahvistaminen. Teoksessa Lerkkanen, M.-K., Salmela-Aro, K. & Vauras, M. (toim.). *Koulun resilienssi*. (s. 160-189). Jyväskylä: Santalahti.

Lehto, L. & Soini, N. (2025). *Mahdollisuuksien inklusio: Resursseilta, yhteistyöltä ja kokemuksilta tuki opettajille toimivaan inklusioon*. Pro gradu -tutkielma. Turun yliopisto, Opettajankoulutuslaitos. <https://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2025040724520> (<https://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2025040724520>)

Mudhar, G., Ertesvåg, S. K., & Pakarinen, E. (2024). Patterns of teachers' self-

efficacy and attitudes toward inclusive education associated with teacher emotional support, collective teacher efficacy, and collegial collaboration. *European Journal of Special Needs Education*, 39(3), 446-462. <https://doi.org/10.1080/08856257.2023.2233297> (<https://doi.org/10.1080/08856257.2023.2233297>)

Kuva: Aava-Lilja Autio: Yhteistyöllä palaset saadaan toimimaan!

Categories: [Opettajuus](#), [Opetus](#), [Tutkimus](#), [työelämä](#)

Share

